

Załącznik do Uchwały nr LX/339/23
Rady Gminy Sokolniki
z dnia 27 lutego 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY GMINY SOKOLNIKI NA LATA 2023-2025

2022

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU.....	4
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE.....	4
III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE.....	6
1. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	6
2. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM.....	16
3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEZWYCIĘŻENIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH.....	17
4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH...	22
5. ANALIZA SWOT.....	27
6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA.....	30
IV. CELE I ZADANIA.....	32
V. ODBIORCY PROGRAMU.....	39
VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	40
VII. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	41
VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.....	41
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	43

WPROWADZENIE

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, jest naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków. Stanowi pierwszą instytucję wychowawczą i socjalizacyjną, która warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka, kształtuje jego osobowość oraz przygotowuje do przyszłych ról społecznych.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja wszystkie potrzeby dziecka w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Są jednak rodziny, w których zachodzą zjawiska patologiczne, czyniące je dysfunkcjonalnymi. Rodziny takie stają się niewydolne wychowawczo, nie potrafią sprostać swoim obowiązkom (m.in. względem dzieci) i pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Z tego powodu wymagają stałego monitorowania i świadczenia komplementarnego wsparcia ze strony predestynowanych do tego podmiotów oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina

– powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję. Ich skuteczne wdrożenie ma z jednej strony przyczynić się do lepszego dostosowania systemu wspierania rodziny do skali dotyczących ją problemów i różnorodnych potrzeb poprzez poprawę jakości i zwiększenie dostępności oferowanych usług, a z drugiej strony – do wzmocnienia samodzielności i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziny, jej reintegracji oraz ograniczenia kierowania dzieci do pieczy zastępczej.

Niniejszy program został przygotowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne jego tworzenia.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę sytuacji rodziny i dziecka w gminie, która została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, a także wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT) oraz identyfikację podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta, szósta, siódma i ósma część programu zawierają informacje na temat jego odbiorców, przewidywanych efektów realizacji dokumentu, sposobu finansowania programu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Gminy Sokolniki na lata 2023-2025 wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokolniki na lata 2021-2027 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Sokolniki jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie wieruszowskim. W obrębie powiatu wieruszowskiego sąsiaduje z gminami Galewice, Lututów, Czastary i Wieruszów oraz gmina Biała w powiecie wieluńskim

Gmina zajmuje powierzchnię 80 km², co stanowi 13,89% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 13 sołectw – Bagatelka, Góry, Kopaniny, Nowy Ochędzyn, Pichlice, Prusak, Ryś, Sokolniki, Stary Ochędzyn, Tyble, Walichnowy, Wiktorówek, Zdierzczyna. Siedziba władz gminy znajduje się w Sokolnikach.

Obszar gminy położony jest na Wysoczyźnie Wieruszowskiej w dorzeczu Proсны. Krajobraz jest równinny, na znacznym obszarze zalesiony, przez gminę przepływa Struga Węglewska. Na terenie gminy znajdują się obszary prawnie chronione – rezerwat przyrody Ryś; Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны” a także liczne pomniki przyrody.

Gmina Sokolniki łączy się z siecią drogową w kraju poprzez drogę ekspresową S8, drogę krajową nr 74 oraz drogę wojewódzką nr 482. Układ komunikacyjny gminy uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne. Przy południowej granicy gminy przebiega linia kolejowa nr 181 z przystankiem kolejowym na terenie sąsiedniej gminy.

Sokolniki położone są w odległości 12 km od Wieruszowa, 21 km od Wielunia i 110 km od stolicy województwa – Łodzi, a także ok. ok. 115 od Wrocławia.

Na koniec 2021 r. gmina liczyła 5.021 mieszkańców, w tym 2.511 kobiet. W ostatnich latach widoczny jest systematyczny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oraz stały wzrost liczby starszych mieszkańców. Odsetek mieszkańców w wieku 65+ wzrósł z 17,3 w 2019 r. do 17,7 w 2021 r. Zmiany obrazuje także współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, który wzrósł z 25,7 w 2019 r. do 26,6 w 2021 r.

Gmina Sokolniki jest gminą o charakterze rolniczym, użytki rolne stanowią blisko 65% powierzchni gminy. Na jej terenie przeważają gleby o piątej i czwartej klasie bonitacyjnej. Według Powszechnego Spisu Rolnego 2020, w gminie zewidencjonowano 572 gospodarstwa rolne, z czego 570 indywidualnych. Większość gospodarstw – 327 prowadzi sprzedaż swoich produktów, 245 – pracowało wyłącznie na własne potrzeby.

W latach 2019-2021 liczba podmiotów gospodarczych w gminie zwiększała się z roku na rok (z 403 w 2019 r. do 430 w 2021 r.). Najwięcej z nich działało w takich branżach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (101 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (86) i budownictwo (58).

Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2020-2021 była niższa niż w 2019 r. (88 w 2019 r., 107 w 2020 r., 100 w 2021 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (48 w 2019 r., 61 w 2020 r., 62 w 2021 r.). Udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym po wzroście w 2020 r., rok później zmniejszył się (2,9% w 2019 r., 3,5% w 2020 r., 3,3% w 2021 r.). Na uwagę zasługuje wysoka liczba osób pracujących w gminie (890 w 2019 r., 945 w 2020 r., brak danych za 2021 r.).

Gmina posiada bazę oświatową, na którą składa się 5 szkół podstawowych (w tym 1 specjalna) oraz 4 przedszkola. Działalność kulturalna w gminie ogniskuje się wokół Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach oraz Biblioteki Publicznej Gminy Sokolniki. Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna, na którą składają się m.in.: boisko sportowe w Sokolnikach, Dom

Sportowca w Walichnowach, wielofunkcyjne boisko do gry w piłkę i tenisa ziemnego w Starym Ochędzynie.

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Sokolnikach. Mieszkańcy mogą także korzystać z placówek opieki medycznej w Wieruszowie – pacjentów wymagających specjalistycznych świadczeń, z nagłymi zachorowaniami oraz wymagających świadczeń medycznych w warunkach zamkniętych przyjmuje Powiatowe Centrum Medyczne Spółka z o.o. NZOZ Szpital Powiatowy w Wieruszowie, natomiast pozostałe świadczenia zdrowotne realizują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Bonus” s.c. w Wieruszowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „COR” w Wieruszowie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medix s.c. w Wieruszowie.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie. Sektor pozarządowy działający w gminie obejmuje kilkanaście podmiotów, wśród nich stowarzyszenia działające na rzecz rozwoju lokalnego i seniorów, kluby sportowe i jednostki ochotniczej straży pożarnej.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

1. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie Sokolniki przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Badania te posłużyły m.in. ocenie warunków życia w gminie, identyfikacji występujących na jej terenie problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, negatywnych

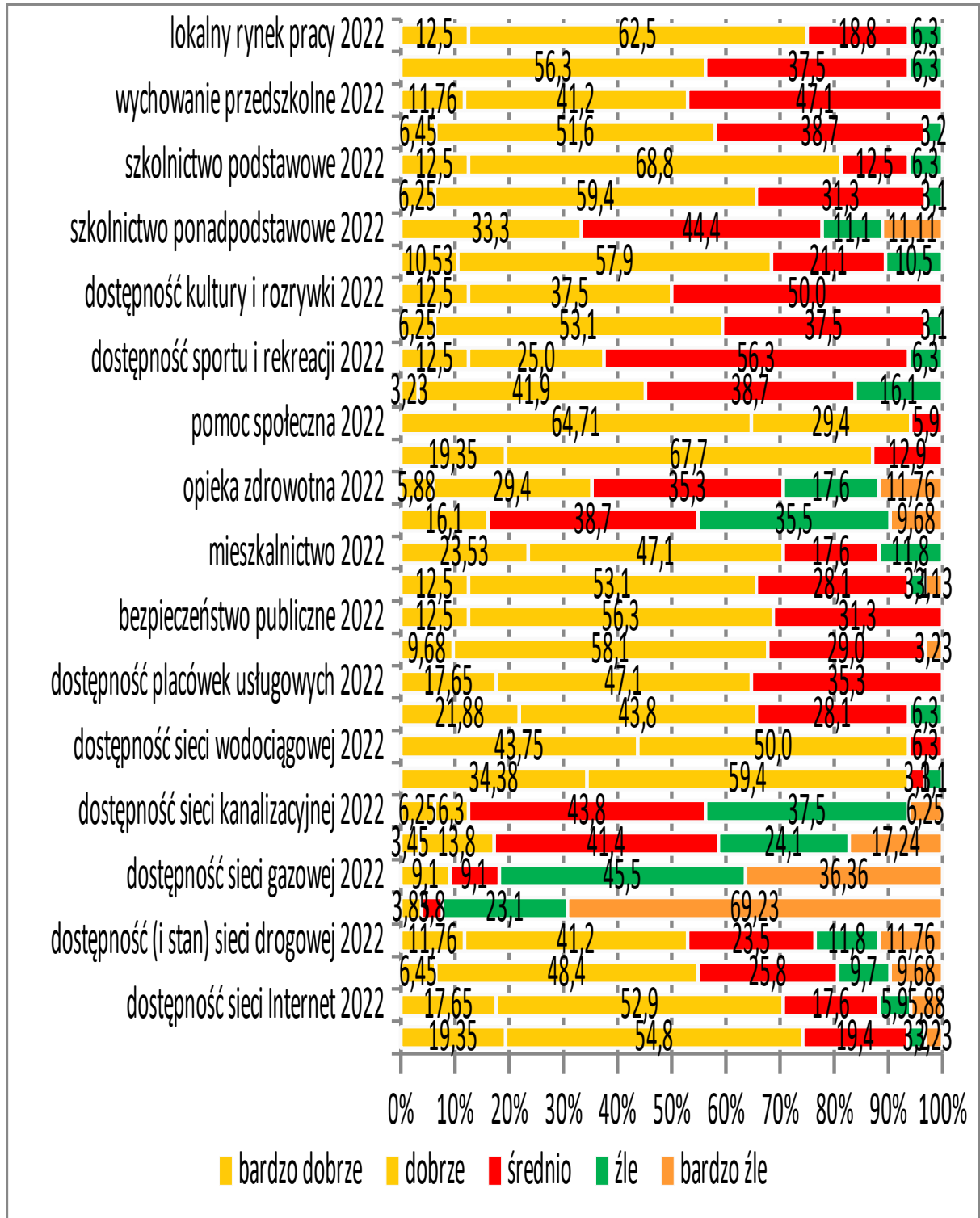
zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży, a także propozycji działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo.

Wyniki badań zestawiono i porównano z wynikami badań przeprowadzonymi w 2020 r. na potrzeby programu wspierania rodziny obowiązującego do końca 2022 r.

Do analizy przedłożono w sumie 17 wypełnionych anonimowo ankiet. Odpowiedzi na pytanie o warunki życia w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

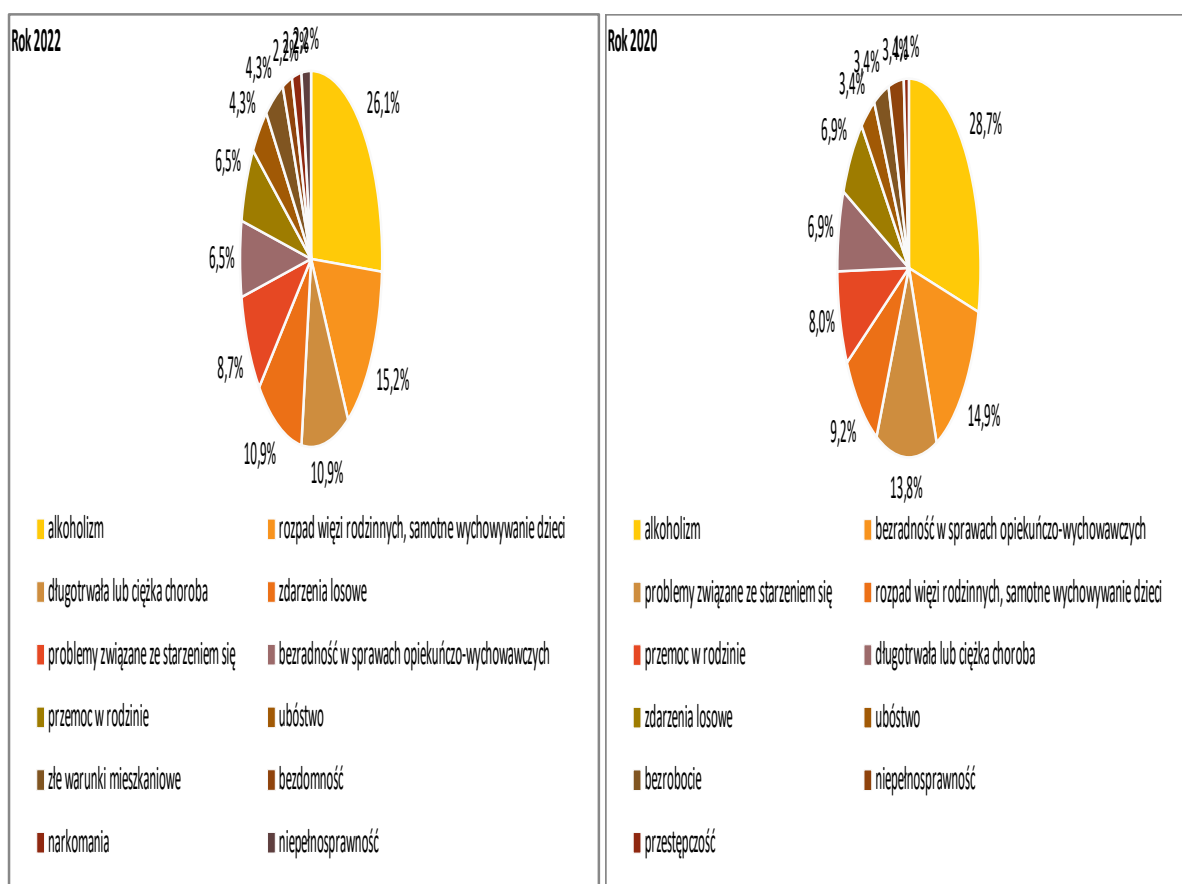
Analizując warunki życia w gminie w 2022 r., przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili pomoc społeczną (łącznie 94,1% ocen bardzo dobrych i dobrych), dostępność sieci wodociągowej (w sumie 93,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) i szkolnictwa podstawowego (łącznie 81,3% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostępność sieci gazowej (w sumie 81,9% ocen złych i bardzo złych), sieci kanalizacyjnej (łącznie 43,8% ocen złych i bardzo złych) i opieki zdrowotnej (w sumie 29,4% ocen złych i bardzo złych).

W porównaniu do 2020 r., nastąpił istotny wzrost odsetka badanych dobrze lub bardzo dobrze oceniających lokalny rynek pracy, dostępność szkolnictwa podstawowego, pomoc społeczną oraz dostęp do opieki zdrowotnej, gorzej oceniono natomiast dostępność szkolnictwa ponadpodstawowego oraz kultury i rozrywki.

Kolejne wykresy przedstawiają odpowiedzi badanych na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy.

Wykresy 2-3. Problemy najczęściej dotykające rodziny zamieszkujące w gminie

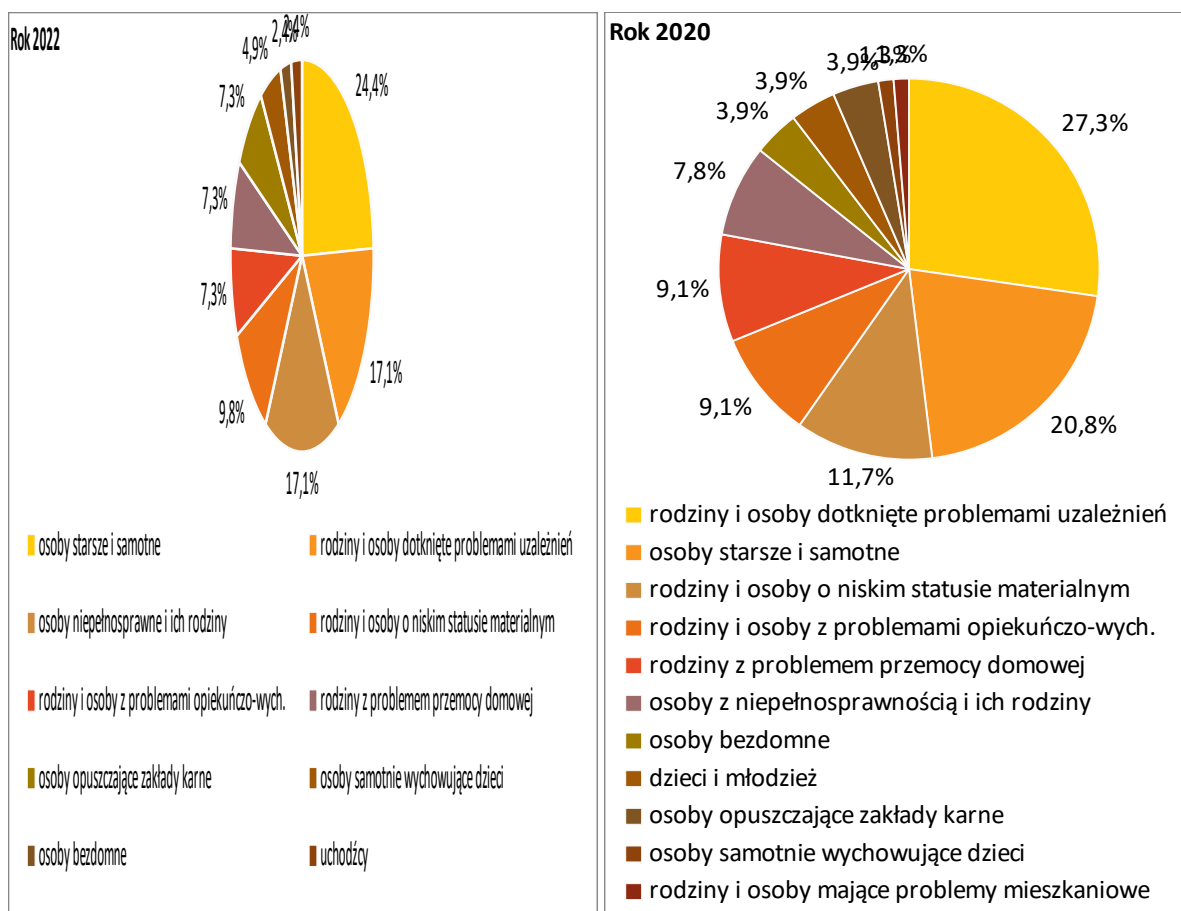
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci w 2022 r. uznali alkoholizm (26,1%), a także rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (15,2%), długotrwałą lub ciężką chorobę, zdarzenia losowe (po 10,9%)

W porównaniu z 2020 r., spadł odsetek wskazań na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie oraz problemy związane ze starzeniem się, a wzrósł na zdarzenia losowe.

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowani identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 4-5. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

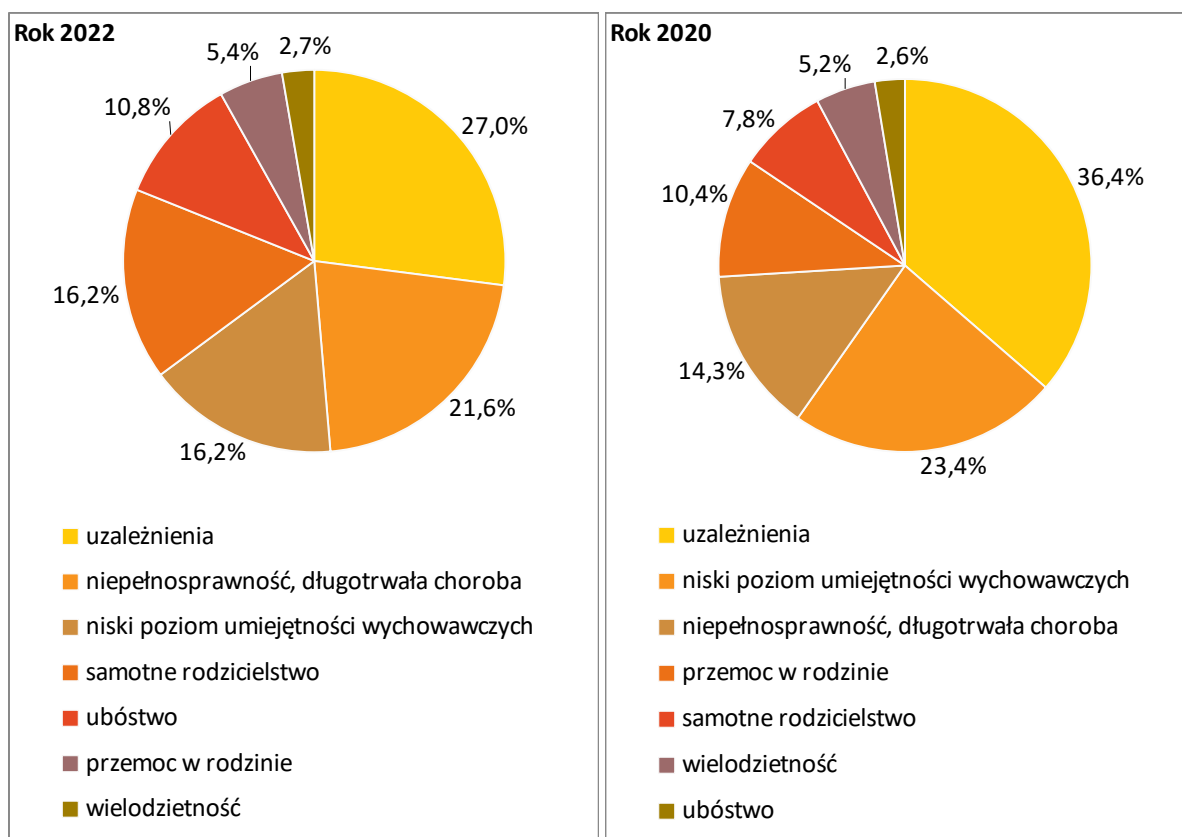
W 2022 r. najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby starsze i samotne (24,4%), rodziny i osoby

dotknięte problemami uzależnień oraz osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny (po 17,1%).

W porównaniu z 2020 r., osoby starsze i samotne stały się pierwszym wyborem ankietowanych. Znacznie wzrósł odsetek badanych, którzy wskazali na osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny.

Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wskazane przez nich działania, które przyniosłyby największą skuteczność w zapobieganiu i rozwiązywaniu tego problemu.

Wykresy 6-7. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

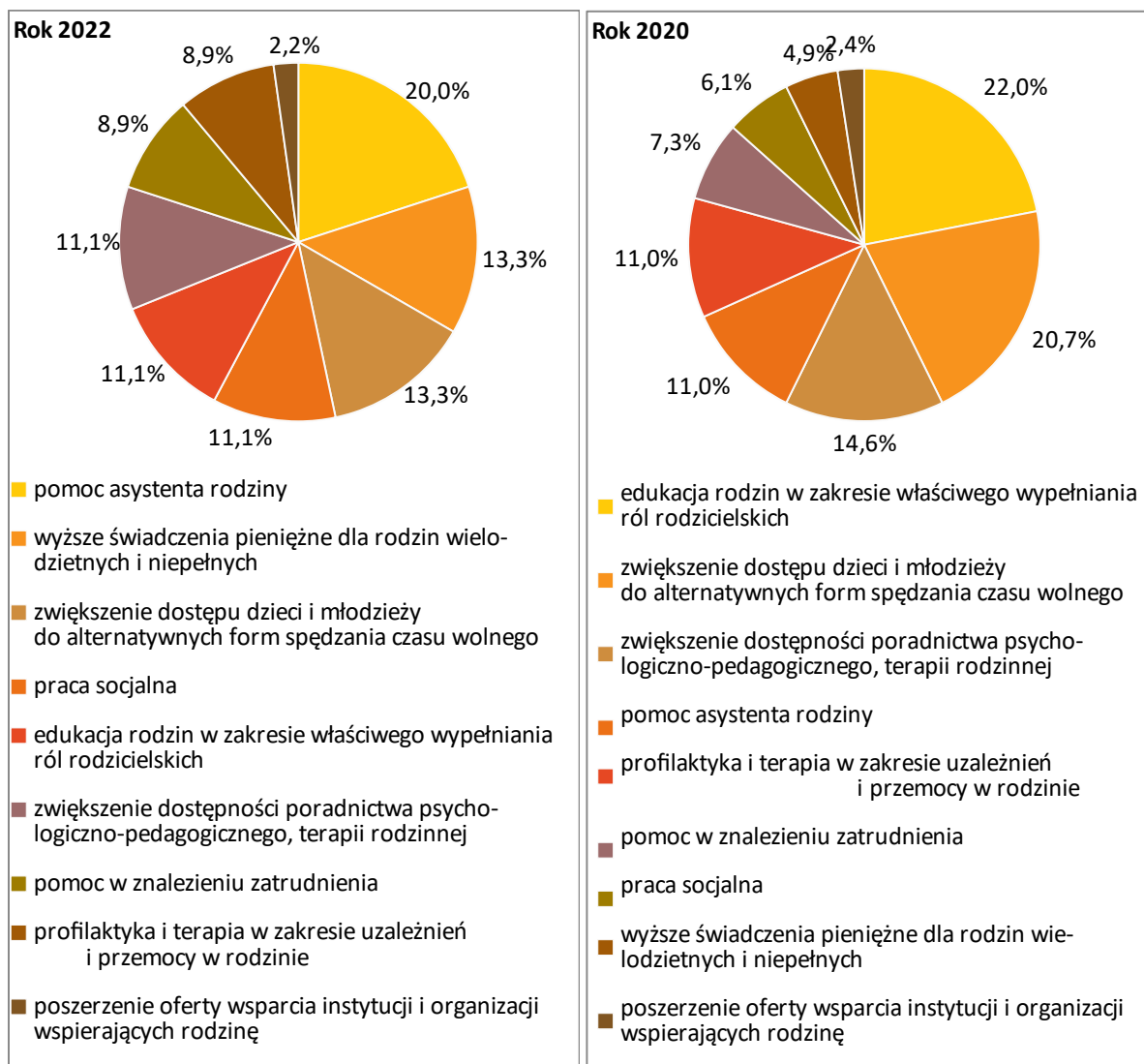

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie w 2022 r. są uzależnienia (27%), niepełnosprawność i długotrwała choroba (21,6%) oraz niski poziom umiejętności wychowawczych (16,2%).

W porównaniu do 2020 r., wzrósł odsetek respondentów wskazujących na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę, spadł z kolei w przypadku niskiego poziomu umiejętności wychowawczych.

Wykresy 8-9. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

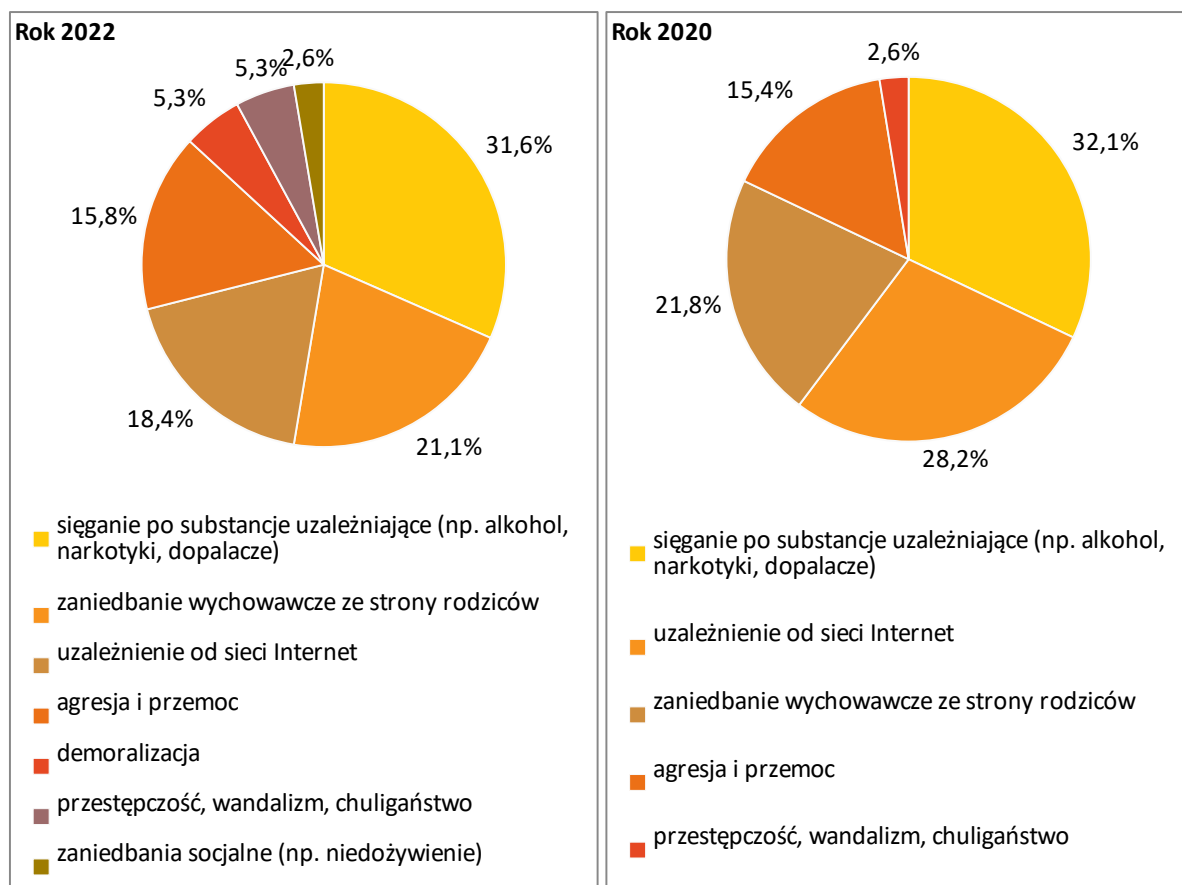
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, w 2022 r. ankietowani najczęściej zaliczali zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny (20%), podniesienie wysokości świadczeń pieniężnych dla rodzin wielodzietnych i niepełnych oraz zwiększenia dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego po 13,3%).

W stosunku do 2020 r., zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny stało się pierwszym wyborem ankietowanych, spadł natomiast odsetek respondentów wskazujących na potrzebę edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.

Następne wykresy prezentują opinie respondentów na temat negatywnych zjawisk społecznych, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie, problemów występujących w rodzinie i w środowisku lokalnym, które są ich najczęstszymi przyczynami, oraz działań, które mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież.

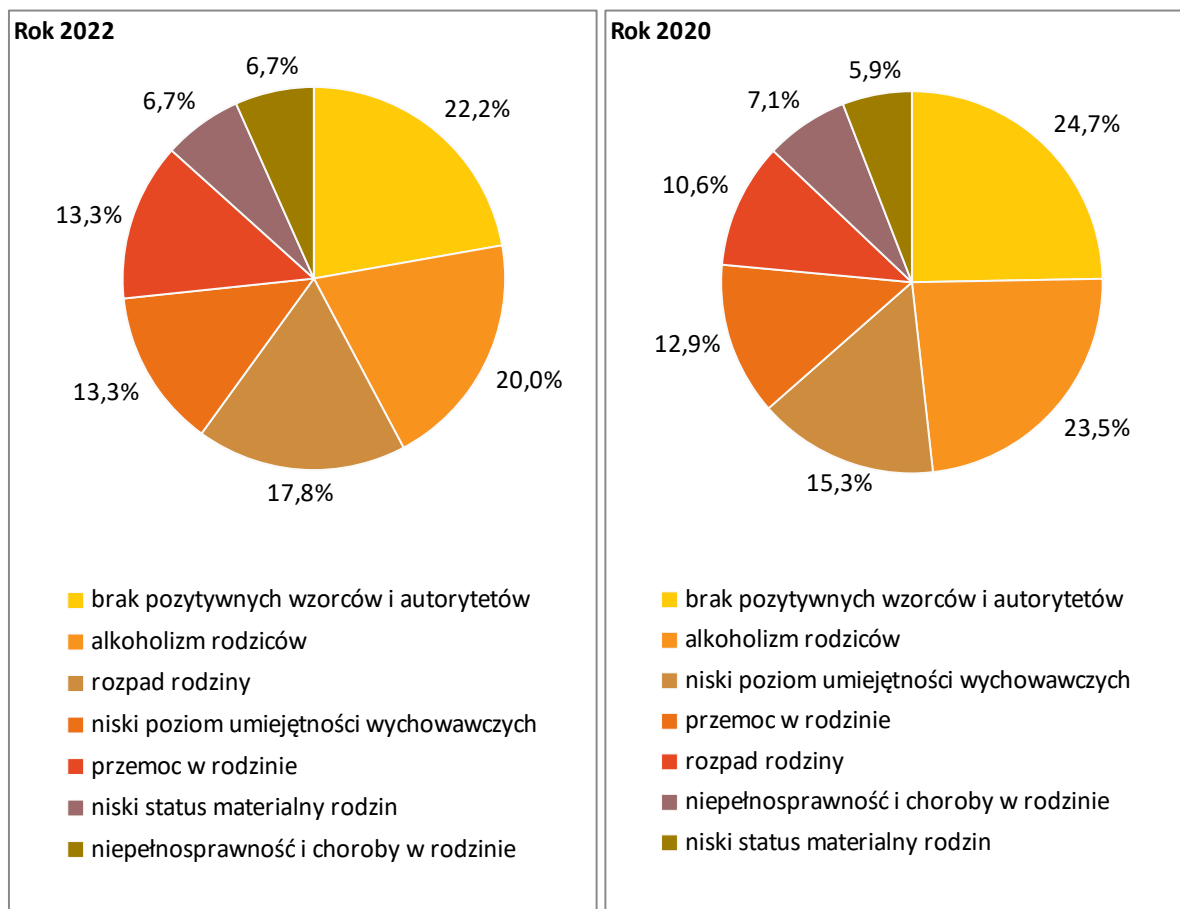
Wykresy 10-11. Negatywne zjawiska społeczne, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych w 2022 r., do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (31,6%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (21,1%), uzależnienie od sieci Internet (18,4%) oraz agresję i przemoc (15,8%). Jako najważniejsze zjawiska te zostały również wskazane przez badanych w 2020 r., przy czym wówczas uzależnienie od sieci Internet było na wyższej pozycji niż zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców.

Wykresy 12-13. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

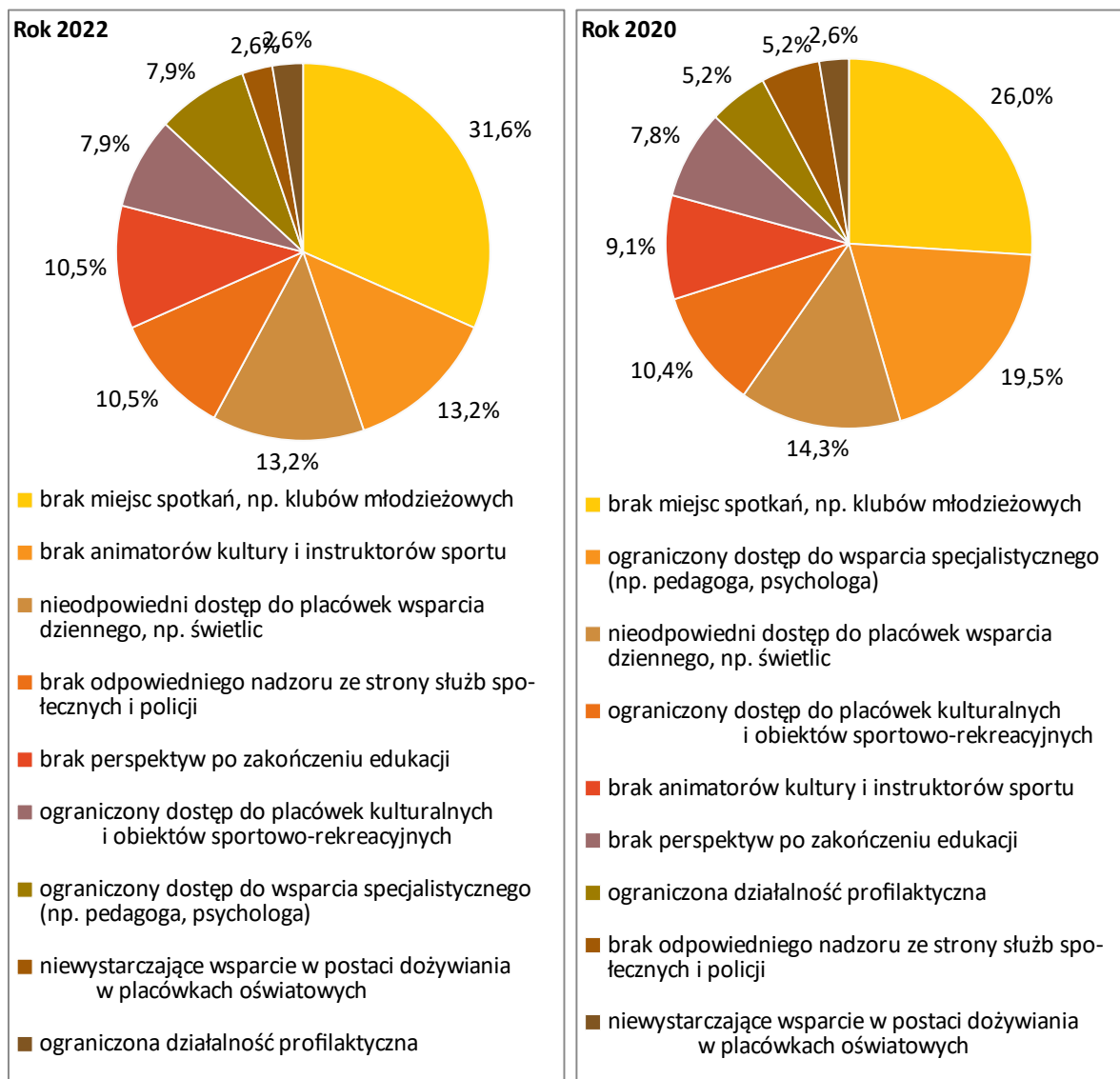

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zarówno w 2022, jak i 2020 r., za problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy, ankietowani wskazali przede wszystkim brak pozytywnych wzorców i autorytetów (odpowiednio 22,2 i 24,7%) oraz alkoholizm rodziców (odpowiednio 20 i 23,5%). Uwagę zwraca znaczny wzrost w 2022 r. odsetka respondentów, którzy wskazali na rozpad rodziny.

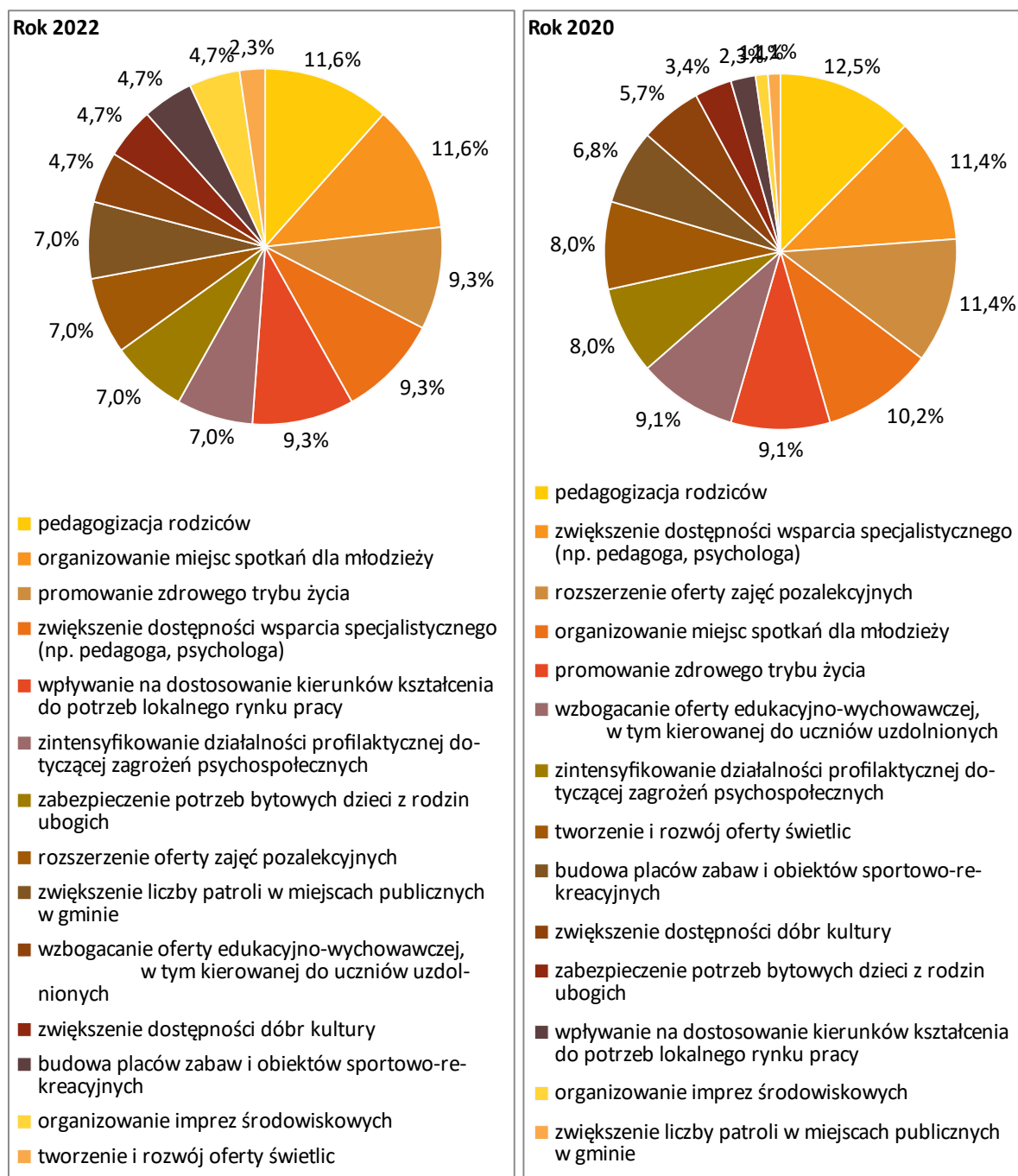
Wykresy 14-15. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Szukając z kolei przyczyn negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w problemach występujących w środowisku lokalnym, tak w 2022, jak i w 2020 r. badani szczególną uwagę zwrócili na brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych (odpowiednio 31,6 i 26%). W 2022 r. wzrósł odsetek respondentów wskazujących na brak animatorów kultury i instruktorów sportu.

Wykresy 16-17. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wskazując działania, jakie mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie, zarówno w 2022, jak i 2020 r. ankietowani podkreślili przede wszystkim potrzebę prowadzenia pedagogizacji rodziców (odpowiednio 12,5 i 11,6%). Uwagę zwraca znaczy wzrost w 2022 r. odsetka badanych, który podnieśli kwestię potrzeby wpływania na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

2. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym, z uwagi na ograniczenia spowodowane pandemią Covid-19, została dokonana na podstawie informacji uzyskanych od pedagogów szkolnych.

Wnioski z badania są zbieżne we wszystkich placówkach oświatowych w gminie. Wynika z nich, że źródłem problemów dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz przyczyną negatywnych zachowań są złe stosunki i problemy panujące w rodzinach, w tym uzależnienia, przemoc i brak właściwej opieki, a także zaburzone relacje rówieśnicze, w tym agresja i nieumiejętność komunikacji.

Wśród najważniejszych potrzeb dzieci i młodzieży w gminie wymienić należy zapewnienie bezpieczeństwa, poczucia własnej wartości, przynależności do grupy, a także łatwiejszego dostępu do specjalistycznej pomocy oraz organizację wartościowego wypełniania czasu wolnego.

Szkoły podejmują działania zmierzające do zaspokojenia uzasadnionych potrzeb uczniów; proponują m.in. zajęcia dodatkowe, w tym kierowane do osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najczęściej są to różnorodne przedmiotowe koła zainteresowań, zajęcia sportowe, artystyczne, rozwijające kreatywność, a także zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, rewalidacyjne, logopedyczne.

W szkołach realizowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze. Przybierają one formę programów profilaktycznych i wychowawczych, odbywają się pogadanki, warsztaty i spotkania ze specjalistami, organizowane są również zajęcia pozalekcyjne, w tym online.

Placówki podejmują współpracę z rodzicami uczniów. Najczęściej w jej ramach odbywają się zebrania ogólne i konsultacje indywidualne. Spotkania z rodzicami uzupełniane są o treści edukacyjne i profilaktyczne. Szkoły angażują rodziców w życie placówki, m.in. w organizację imprez szkolnych.

Placówki oświatowe współpracują także z innymi podmiotami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny. Zazwyczaj są to: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokolnikach Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie oraz gminne placówki kulturalne.

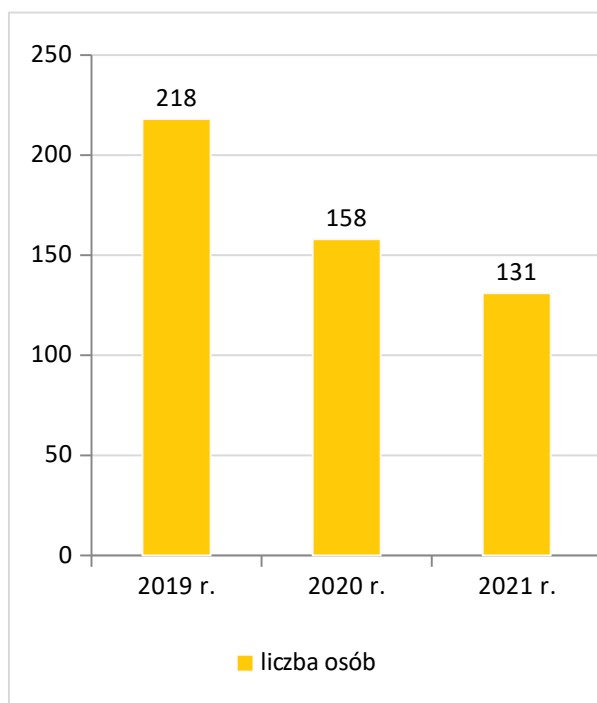
3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEWYCIĘŻENIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH

W latach 2019-2021 liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie systematycznie zmniejszała się (z 218 w 2019 r. do 131 w 2021 r.). Stale spadała również liczba rodzin, którym przyznano świadczenie (z 163 w 2019 r. do 92 w 2021 r.), a także liczba rodzin pobierających świadczenie pieniężne (z 77 w 2019 r. do 55 w 2021 r.) oraz świadczenia niepieniężne (z 55 w 2019 r. do 50 w 2021 r.).

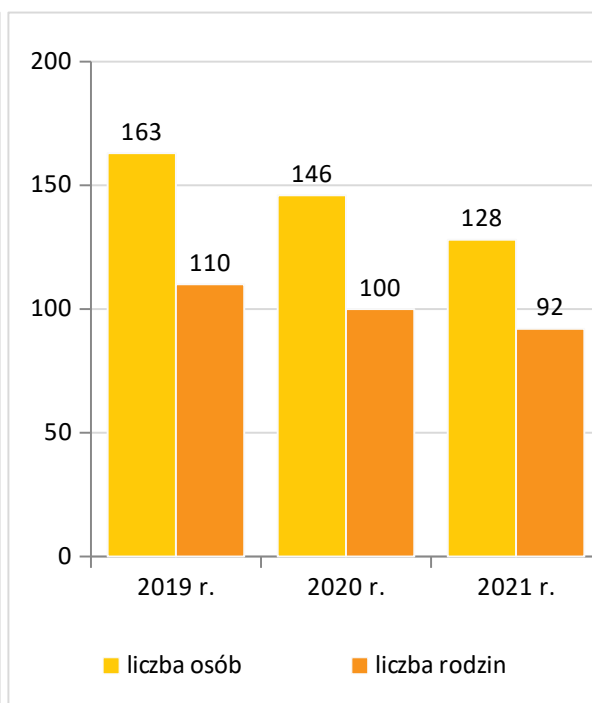
W latach 2019-2021 z roku na rok zmniejszała się także liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (ze 110 w 2019 r. do 96 w 2021 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (z 279 w 2019 r. do 223 w 2021 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 18. Osoby w gminie, którym w latach 2019-2021 udzielono pomocy i wsparcia

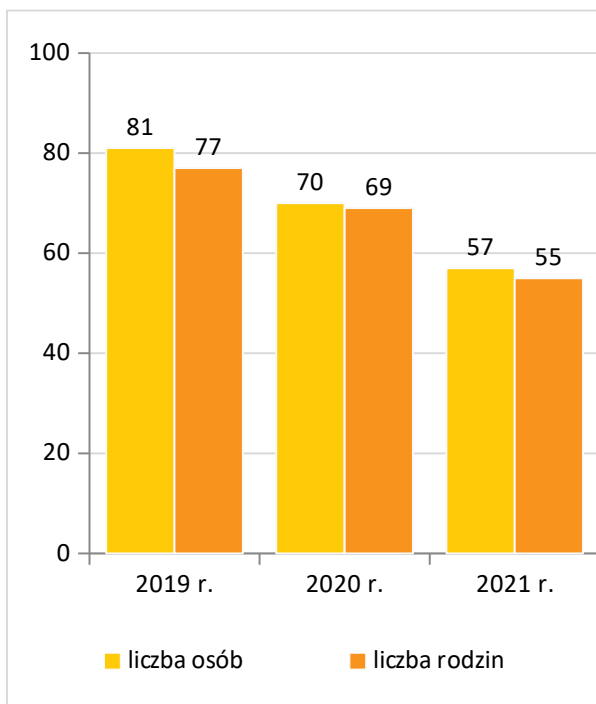

Wykres 19. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie

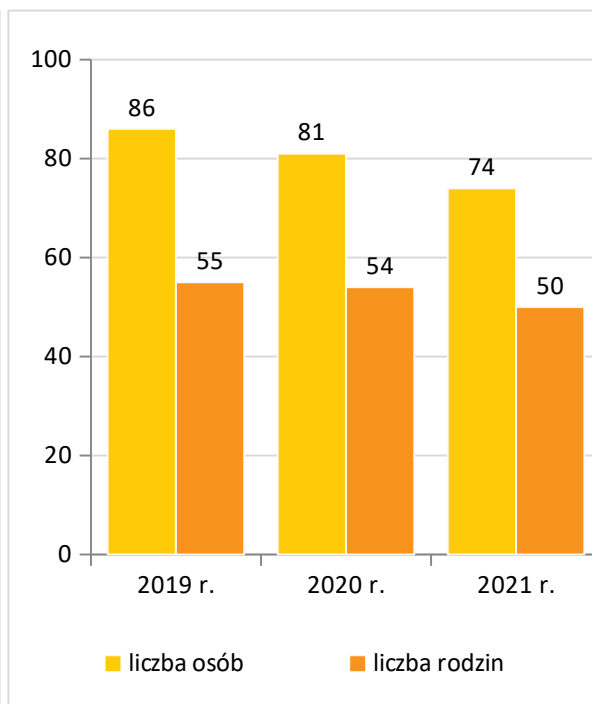

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Wykres 20. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie pieniężne

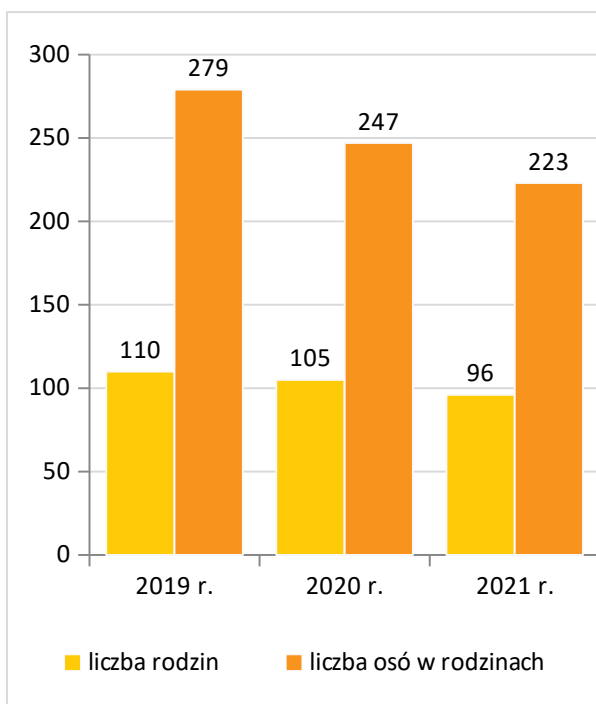

Wykres 21. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Wykres 22. Rodziny w gminie, z którymi w latach 2019-2021 przeprowadzono wywiad środowiskowy

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u, najliczniejsze grupy w latach 2019-2021 stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z dwojgiem i trojgiem dzieci, w gronie rodzin niepełnych – rodziny z dwojgiem dzieci, a wśród rodzin emerytów i rencistów rodziny jednoosobowe. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2019-2021

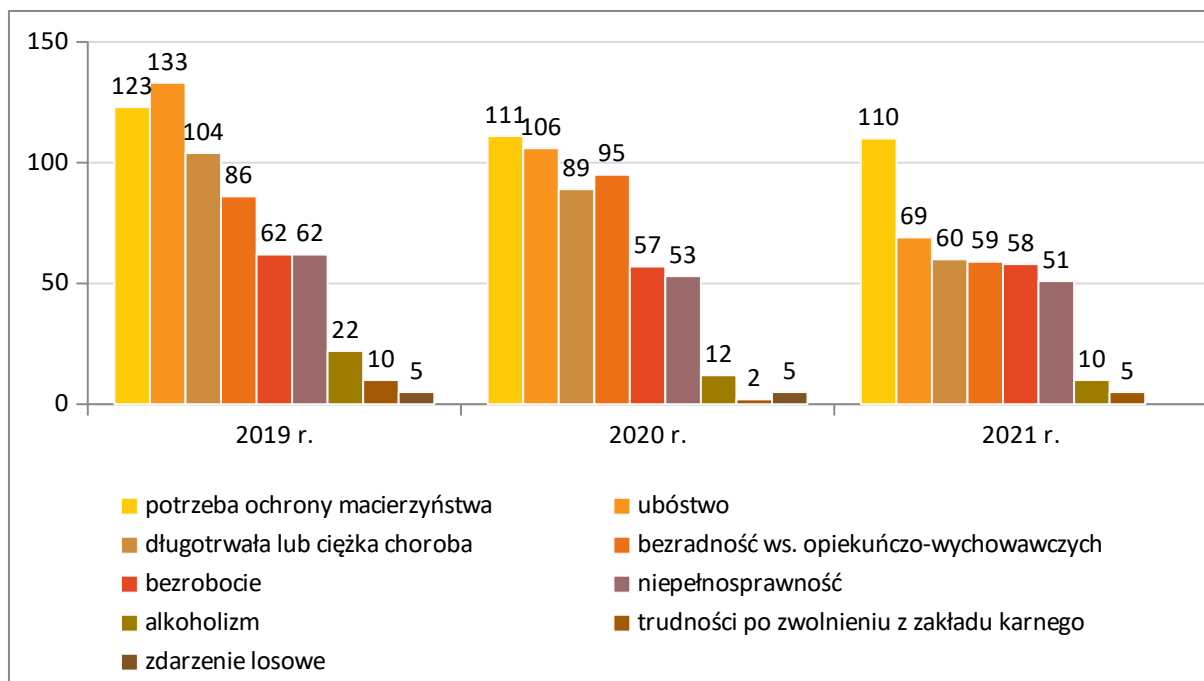
typy rodzin	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
rodziny ogółem	123	105	123	303	253	303
1	50	45	50	50	45	50
2	22	16	22	44	32	44
3	16	16	16	48	48	48
4	19	14	19	76	56	76
5	12	12	12	60	60	60
6 i więcej	4	2	4	25	12	25
w tym: rodziny z dziećmi ogółem	46	40	46	189	161	189
1	9	9	9	26	30	26
2	21	20	21	80	75	80
3	14	10	14	70	51	70
4	2	1	2	13	5	13
5	0	0	0	0	0	2
6	0	0	0	0	0	2
7 i więcej	0	0	0	0	0	2
rodziny niepełne ogółem	9	12	9	29	39	29
1	2	3	2	4	9	4
2	5	7	5	15	21	15
3	1	1	1	4	4	4
4 i więcej	1	1	1	6	5	6
rodziny emerytów i rencistów ogółem	41	29	41	72	50	72
1	20	16	20	20	16	20
2	12	8	12	24	16	24
3	8	3	8	24	9	24
4 i więcej	1	2	1	4	9	4

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2018-2020 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny wymagające ochrony macierzyństwa i wielodzietności, dotknięte ubóstwem i długotrwałą lub ciężką chorobą, doświadczające bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz zmagające się z bezrobociem

i niepełnosprawnością. Dane szczegółowe na temat powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W latach 2019-2020 na wysokim poziomie utrzymywała się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa i wielodzietności (123 w 2019 r., 111 w 2020 r., 110 w 2021 r.). Stale spadała liczba odbiorców wsparcia dotkniętych ubóstwem (ze 133 w 2019 r. do 69 w 2021 r.), długotrwałą lub ciężką chorobą (ze 104 w 2019 r. do 60 w 2021 r.) i niepełnosprawnością (z 62 w 2019 r. do 51 w 2021 r.) Na podobnym poziomie pozostawała z kolei liczba beneficjentów GOPS-u zmagających się z bezrobociem (62 w 2019 r., 57 w 2020 r., 58 w 2021 r.), z kolei liczba osób w rodzinach z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego po wzroście w 2020 r., rok później znacznie spadła (86 w 2019 r., 95 w 2020 r., 59 w 2021 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2019-2021

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
zasiłek stały	12	15	16	84.704	88.487	98.828
zasiłek okresowy	13	10	11	15.048	16.687	16.455
zasiłek celowy	68	59	44	28.700	26.800	20.900
posiłek	70	63	55	21.024	14.774	19.377
schronienie	0	0	0	0	0	0
ubranie	0	0	0	0	0	0
sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	3	3	3	70 677	83.194	76.998
usługi opiekuńcze	16	18	19	110.386	130.745	171.184
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
poradnictwo specjalistyczne	4*	8*	6*	X	X	X
praca socjalna	55*	45*	55*	X	X	X
interwencja kryzysowa	0*	1*	0*	X	X	X
kontrakt socjalny	0	0	1	X	X	X
projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2019-2021 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2019-2021 liczba osób objętych zasiłkiem celowym stale zmniejszała się (z 68 w 2019 r. do 44 w 2021 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”. Program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, z niepełnosprawnością, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu mogą być także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2019-2021 liczba osób objętych posiłkiem zmniejszała się z roku na rok (z 70 w 2019 r. do 55 w 2021 r.).

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2019-2021 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, ulegała wahaniom (55 w 2019 r., 45 w 2020 r., 55 w 2021 r.).

W analizowanym okresie istotną formę wsparcia dla rodzin stanowiło również poradnictwo specjalistyczne, którym w każdym roku objęto kilka rodzin (4 w 2019 r., 8 w 2020 r., 6 w 2021 r.).

4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, OPS zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz pokrywał koszty pobytu dzieci z gminy w pieczy zastępczej.

W latach 2019-2021 w gminie Sokolniki pracował 1 asystent rodziny (w 2019 r. środki na pokrycie kosztów jego zatrudnienia pozyskano w ramach

Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”, a w latach 2020-2021 w ramach Programu „Asystent rodziny”), pod którego opieką pozostawało od kilku do kilkunastu rodzin (12 z 24 dzieci w 2019 r., 9 z 18 dzieci w 2020 r., 8 z 17 dzieci w 2021 r., z czego 4 dzieci pozostawało w pieczy zastępczej). Praca asystenta odbywała się za zgodą rodziny i przy jej aktywnym zaangażowaniu w proces realizacji założonego planu, który obejmował naukę: zarządzania środkami finansowymi i umiejętność planowania wydatków; przygotowania posiłków w oparciu o zbilansowaną dietę, odpowiednią dla osób w różnym wieku, opieki nad dziećmi, komunikacji bez użycia przemocy, organizacji czasu wolnego i budowania zdrowych relacji; zarządzania czasem, rozwoju umiejętności, identyfikacji potrzeb oraz oczekiwań.

Dane szczegółowe na temat wsparcia rodzin przez asystenta oraz przyczyn jego udzielania przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Rodziny objęte w gminie pomocą asystenta rodziny w latach 2019-2021

rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	12	9	8
liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	44	32	28
liczba dzieci do 18. roku życia w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	24	18	17

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Tabela 4. Powody przyznania wsparcia ze strony asystenta rodziny w latach 2019-2021

sytuacja w rodzinie kwalifikująca do pomocy	2019 r.	2020 r.	2021 r.
problemy opiekuńczo-wychowawcze	12	6	5
przemoc domowa, wielodzietność	6	3	3
trudna sytuacja mieszkaniowa	4	3	3
uzależnienia	6	2	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W analizowanym okresie gmina ponosiła odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej kilku, w każdym roku, dzieci z gminy (po 3). Umieszczenie dziecka w pieczy następuje na podstawie orzeczenia sądu, zgody rodziców zastępczych lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Obowiązek współudziału gminy w kosztach wynika z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z jej zapisami, gmina płaci za dzieci umieszczone zarówno w rodzinie zastępczej jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Dane szczegółowe na temat dzieci z gminy umieszczonych w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2019-2021

dzieci w pieczy zastępczej		2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem		3	3	3
w tym:	liczba dzieci w rodzinie zastępczej	4	4	4
	liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
wydatki gminy z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej (w zł)		10.757	12.592	18.439

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W analizowanym okresie GOPS wspierając rodziny w gminie, wypłacał świadczenia wychowawcze, które wynosi 500 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie i ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W latach 2021 r. liczba rodzin, którym przyznano świadczenie wychowawcze, była nieznacznie niższa niż w 2019 r. (596 w 2019 r., 591 w 2020 r., 580 w 2021 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2019-2021

świadczenia wychowawcze	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	596	591	580
kwota przyznanych świadczeń (w zł)	4.627.989	5.634.158	5.577.003

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W latach 2019-2021 Ośrodek zajmował się także przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba stale zmniejszała się (z 9.836 w 2019 r. do 6.969 w 2021 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 8.348 w 2019 r. do 5.551 w 2021 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	8.348	7.242	5.551
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.073	1.078	1.052

świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	194	190	222
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	50	56	33
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	46	35	32
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	125	82	79
ogółem			
liczba świadczeń	9.836	8.683	6.969

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W 2019 r. Ośrodek przyznał 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2020-2021 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była niższa niż 2019 r. (16 w 2019 r., 13 w 2020 r., 12 w 2021 r.). a liczba przyznanych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (336 w 2019 r., 313 w 2020 r., 263 w 2021 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	16	13	12
liczba przyznanych świadczeń	336	313	263
łącznie kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	117.110	112.836	93.475

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W latach 2019-2020 OPS przyznawał także świadczenie „Dobry Start” – jednorazowe wsparcia dla uczniów rozpoczynających rok szkolny w wysokości 300 zł. Ośrodek wypłacił odpowiednio 622 i 627 osobom tego rodzaju świadczenie na łączną kwotę odpowiednio 186.600 i 188.100 zł (w 2021 r., w związku ze zmianami przepisów prawa, obsługę programu „Dobry Start” przekazano do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Świadczenia „Dobry Start” przyznane w gminie w latach 2019-2020

	2019 r.	2020 r.
liczba osób, które skorzystały ze świadczenia	622	627
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	186.600	188.100

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolniki.

Realizując zapisy ustawy o Karcie Dużej Rodziny, stanowiącej system zniżek dla rodzin wielodzietnych, w latach 2019-2021 Ośrodek zajmował się również wydawaniem Kart Dużej Rodziny. Liczba rodzin, którym ją przyznano w latach 2020-2021 była niższa niż w 2019 r. (82 w 2019 r., 28 w 2020 r., 17 w 2021 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Karty Dużej Rodziny przyznane w gminie w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba przyznanych kart	272	105	90
liczba rodzin, którym przyznano kartę	82	28	17
wydatki na obsługę karty (w zł)	614	219	201

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W 2021 r. w gminie realizowano projekt „Stawiamy na rodzinę”, opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Głównym jego celem było podejmowanie w środowisku lokalnym inicjatyw skutecznie wspierających rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz wdrażanie rozwiązań służących wzmocnieniu funkcji rodziny. W projekcie wzięło udział 9 rodzin, w których wychowywało się 11 dzieci. Projekt został w całości sfinansowany z grantu, który gmina uzyskała przystępując do organizowanego przez Urząd Marszałkowski w Łodzi konkursu „Samorząd Przyjazny Rodzinie 2021”.

W latach 2019-2021 Ośrodek realizował również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W latach 2019-2021 odbyło się odpowiednio 11, 7 i 7 posiedzeń Zespołu, a procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w odpowiednio 8, 7 i 3 przypadkach.

Tabela 11. Rodziny w gminie objęte procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	8	4	3
Liczba osób w rodzinach, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	17	11	11

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W ramach realizacji procedury „Niebieskie Kart”, w przypadku niepokojących sygnałów dotyczących sytuacji małoletnich dzieci w rodzinach dotkniętych zjawiskiem przemocy, grupy robocze działające w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego korzystały z możliwości konsultacji z kuratorem zawodowym oraz ewentualnego wniosku do sądu o wgląd w sytuację dziecka. W przypadku odnotowania, że stosowaniu przemocy wobec najbliższych towarzyszy problem alkoholowy każdorazowo zwracano się do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokolnikach o przeprowadzenie rozmowy z osobą nadużywającą alkoholu celem podjęcie leczenia.

5. ANALIZA SWOT

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza SWOT posłużyła identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim gmina Sokolniki dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na jej terenie.

Tabela 12. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnianie rodzinom wystarczającego dostępu do poradnictwa specjalistycznego ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny dobra dostępność szkolnictwa podstawowego i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ działalność Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki i jego filii oraz Biblioteki Publicznej ▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej ▪ szeroka skala działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup wsparcia ▪ dobrze wykwalifikowana i podnosząca kwalifikacje kadra GOPS-u ▪ podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz rodzin i dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczający dostęp do opieki przedszkolnej w gminie ▪ brak w gminie żłobka ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ niewystarczające środki finansowe na prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ brak w gminie grupy wsparcia i mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie ▪ ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej, w tym opieki geriatrycznej ▪ niedostosowana do potrzeb baza lokalowa GOPS-u ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ niewystarczające środki gminy na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny ▪ niewielki w gminie potencjał sektora ekonomii społecznej i solidarnej działającego na rzecz rodzin i dzieci ▪ słabo rozwinięty wolontariat

- dobra współpraca samorządu gminy z samorządem powiatu w zakresie pieczy zastępczej

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ poszerzenie oferty zajęć wychowawczych dla rodzin z dziećmi ▪ zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej ▪ tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ rozwój oferty spędzania czasu wolnego, w tym infrastruktury mu służącej ▪ zwiększenie świadomości społecznej na temat uzależnień i przemocy domowej ▪ promowanie zdrowego stylu życia ▪ stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej ▪ nowe standardy wprowadzone do pomocy społecznej ▪ zwiększenie aktywności społecznej ▪ rozwój podmiotów ekonomii społecznej; tworzenie spółdzielni socjalnych oraz poszerzenie sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ rozwój wolontariatu w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rosnąca dysfunkcyjność rodzin, w tym skala problemów opiekuńczo-wychowawczych ▪ emigracja zarobkowa osób młodych do innych jednostek administracyjnych ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; rozpad więzi rodzinnych ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ coraz większa dostępność napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, np. dopalaczy ▪ rosnące zagrożenie uzależnieniami niechemicznymi (Internet, gry komputerowe, telefon komórkowy) i cyberprzemocą ▪ przeciążenie pracowników pomocy społecznej liczbą nowych zadań ▪ rosnące zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; nakładanie na gminy nowych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego ▪ biurokracja w pomocy społecznej ▪ roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej

6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA

W gminie Sokolniki oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka. Należą do nich m.in.: gminne placówki oświatowe, kulturalne i sportowo-rekreacyjne, gminne i ponadgminne placówki pomocy społecznej i wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, podmioty świadczące poradnictwo specjalistyczne, wspierające rodziny dotknięte problemami uzależnień, przemocy i bezrobocia, podmioty ekonomii społecznej, w tym kluby sportowe. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie

nazwa i adres podmiotu	charakterystyka działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach , ul. Parkowa 6/3, 98-420 Sokolniki	Praca socjalna, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa, usługi, pomoc w zakresie dożywiania, posiłki w szkole, wsparcie asystenta rodziny, pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (stypendia), przyznawanie Karty Dużej Rodziny.
Zespół Szkół w Sokolnikach , ul. Szkolna 1, 98-420 Sokolniki	
Zespół Szkół w Pichlicach , Pichlice 1, 98-420 Sokolniki	
Zespół Szkół w Starym Ochędzynie , Stary Ochędzyn 55, 98-420 Sokolniki	
Zespół Szkół w Walichnowach , Walichnowy, ul. Szkolna 28a, 98-420 Sokolniki	Działalność edukacyjna, profilaktyczna i wychowawcza, realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, zajęcia integracyjne, warsztaty, wsparcie pedagogiczne dla rodziców (konsultacje) i dzieci, organizowanie czasu wolnego (zajęcia pozalekcyjne, ferie, półkolonie).
Szkoła Podstawowa Specjalna w Tyblach , Tyble 50a, 98-420 Sokolniki	
Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Propagowanie działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
Gminna Biblioteka Publiczna w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców, rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury na terenie gminy.
Świetlica Gminna w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Wsparcie dzienne dzieci i młodzieży, w tym organizowanie czasu wolnego

<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokolnikach, ul. Piłsudskiego 1, 98-420 Sokolniki</p>	<p>Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, zapewnienie dostępu do specjalistycznych form wsparcia, wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.</p>
<p>Punkt Konsultacyjny w Urzędzie Gminy w Sokolnikach, ul. Piłsudskiego 1, 98-420 Sokolniki</p>	<p>Udzielanie osobom i rodzinom porad i konsultacji związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych.</p>
<p>Punkt darmowych porad prawnych w Sokolnikach, ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki</p>	<p>Pomoc prawna na etapie przedsądowym dla osób wskazanych w ustawie, m.in. korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, do 26. I powyżej 65. roku życia, zagrożonych lub poszkodowanych katastrofą bądź klęską żywiołową.</p>
<p>Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Parkowa 6/3, 98-420 Sokolniki</p>	<p>Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie, profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”.</p>
<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie, ul. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów</p>	<p>Zapewnienie pieczy zastępczej, organizowanie specjalistycznego poradnictwa, udzielanie schronienia, rozwiązywanie problemów wychowawczych, finansowanie turnusów rehabilitacyjnych.</p>
<p>Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem, Słupia pod Kępem, ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów</p>	<p>Udzielanie wsparcia w sytuacji kryzysowej: schronienia, poradnictwo specjalistyczne, pomoc socjalna, pedagogiczna, grupy wsparcia.</p>
<p>Punkt Interwencji Kryzysowej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie, ul. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów</p>	<p>Pomoc osobom doświadczającym przemocy, z problemami alkoholowymi, wychowawczymi, rodzinnymi, dotkniętym chorobą psychiczną: poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne, pomoc socjalna.</p>
<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie, ul. Waryńskiego 14, 98-400 Wieruszów</p>	<p>Udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.</p>
<p>Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie, ul. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów</p>	<p>Wspieranie rodzin dotkniętych bezrobociem w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, prac interwencyjnych oraz szkoleń.</p>
<p>Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie, ul. Kuźnicka 28a, 98-400 Wieruszów</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, działalność prewencyjna w rodzinach oraz wobec dysfunkcyjnych zachowań dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom.</p>

Sąd Rejonowy w Wieluniu, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej , Plac Jagielloński 1, 98-300 Wieluń	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń sądu.
Klub Sportowy „Siatkarz” Sokolniki , ul. Ogrodowa 10, 98-420 Sokolniki	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, organizowanie różnych form współzawodnictwa sportowego.
Ludowy Klub Sportowy Walichnowy , Walichnowy, ul. Traktorowa 3, 98-420 Sokolniki	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, organizowanie różnych form współzawodnictwa sportowego.
Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Junior” , Stary Ochędzyn 55, 98-420 Sokolniki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność sportowa i wychowawcza, organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów.
Uczniowski Klub Sportowy „Grom” , ul. Szkolna 1, 98-420 Sokolniki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność sportowa i wychowawcza, organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów.
Uczniowski Klub Sportowy Piłkarz Sokolniki , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność sportowa i wychowawcza, organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów.
Koło Gospodyń Wiejskich w Ochędzynie , Ochędzyn, 98-420 Sokolniki	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działalność na rzecz środowisk wiejskich
Koło Gospodyń Wiejskich w Sokolnikach , 98-420 Sokolniki	
Koło Gospodyń Wiejskich w Gumnisku , Gumnisko, 98-420 Sokolniki	
Koło Gospodyń Wiejskich w Pichlicach , Pichlice, 98-420 Sokolniki	

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Starostwo Powiatowe w Wieruszowie.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2023-2025 jest dalszy **rozwój systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz promowanie jej prawidłowego modelu	
zadanie 1.1.	realizatorzy/partnerzy
Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną	GOPS
wskaźniki monitoringowe	
liczba osób objętych pracą socjalną	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 1.2.	realizatorzy/partnerzy
Dalsze zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny	GOPS, Urząd Gminy
wskaźniki monitoringowe	
liczba asystentów rodziny (i liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 1.3.	realizatorzy/partnerzy
Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i organizowanie dla nich szkoleń	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin wspierających (i liczba rodzin przez nie wspieranych)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 1.4.	realizatorzy/partnerzy
Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji	GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 1.5.	realizatorzy/partnerzy
Tworzenie, w razie potrzeby, grup wsparcia dla rodzin, w tym samopomocowych dla osób samotnie wychowujących dzieci	GOPS, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba grup wsparcia (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 1.6.	realizatorzy/partnerzy
Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne
wskaźniki monitoringowe	
liczba imprez (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2023-2025	

zadanie 1.7.	realizatorzy/partnerzy
Opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów i projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba programów i projektów (i liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 1.8.	realizatorzy/partnerzy
Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny i Punkt darmowych porad prawnych, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, podmioty lecznicze, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, kościół
wskaźniki monitoringowe	
liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny	
czas realizacji: 2023-2025	
Cel operacyjny 2. Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej	
zadanie 2.1.	realizatorzy/partnerzy
Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba udzielonych świadczeń (i liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 2.2.	realizatorzy/partnerzy
Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym	Urząd Gminy, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty ekonomii społecznej
wskaźniki monitoringowe	
liczba osób bezrobotnych w gminie	
liczba osób objętych różnymi formami wsparcia	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 2.3.	realizatorzy/partnerzy
Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy	GOPS, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba akcji charytatywnych i promocyjnych	
czas realizacji: 2023-2025	

zadanie 2.4.	realizatorzy/partnerzy
Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 2.5.	realizatorzy/partnerzy
Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego i wspomagane	Urząd Gminy
wskaźniki monitoringowe	
liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych i wspomaganych	
czas realizacji: 2023-2025	
Cel operacyjny 3. Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa publicznego	
zadanie 3.1.	realizatorzy/partnerzy
Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, podmioty lecznicze, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej (i liczba programów zdrowotnych)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 3.2.	realizatorzy/partnerzy
Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	Urząd Miejski, podmioty lecznicze
wskaźniki monitoringowe	
liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 3.3.	realizatorzy/partnerzy
Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy	GOPS, Urząd Gminy, PCPR, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin objętych poradnictwem	
liczba osób objętych rehabilitacją	
czas realizacji: 2023-2025	

zadanie 3.4.	realizatorzy/partnerzy
Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie	Urząd Gminy, GOPS, Punkt Konsultacyjny i Punkt darmowych porad prawnych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Policja, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin objętych monitoringiem	
liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	
liczba osób objętych wsparciem z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 3.5.	realizatorzy/partnerzy
Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości	Urząd Gminy, Policja, placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba przedsięwzięć profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 3.6.	realizatorzy/partnerzy
Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych, poprawianie bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych	Urząd Gminy, Policja
wskaźniki monitoringowe	
stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	
liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	
czas realizacji: 2023-2025	
Cel operacyjny 4. Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	
zadanie 4.1.	realizatorzy/partnerzy
Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz wyposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania	Urząd Gminy, placówki oświatowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących kwalifikacje zawodowe	
liczba wyposażonych placówek oświatowych	
czas realizacji: 2023-2025	

zadanie 4.2.	realizatorzy/partnerzy
Zwiększenie w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz opieki przedszkolnej	Urząd Gminy, placówki opieki nad dziećmi do lat 3., placówki przedszkolne, podmioty gospodarcze
wskaźniki monitoringowe	
liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych oraz	
liczba dzieci do lat 3 objętych opieką	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 4.3.	realizatorzy/partnerzy
Organizowanie zajęć i spotkań profilaktyczno-wychowawczych i edukacyjnych oraz opracowywanie i realizowanie programów w tym zakresie	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Policja
wskaźniki monitoringowe	
liczba zajęć i spotkań (i liczba osób w nich uczestniczących)	
liczba programów (i liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 4.4.	realizatorzy/partnerzy
Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
wskaźniki monitoringowe	
liczba placówek (oraz liczba dzieci z nich korzystających)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 4.5.	realizatorzy/partnerzy
Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne)	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, wolontariusze
wskaźniki monitoringowe	
liczba przyznanych świadczeń	
liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 4.6.	realizatorzy/partnerzy
Zapewnienie dostępu do kształcenia dla dzieci z niepełnosprawnością poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe, PCPR
wskaźniki monitoringowe	
liczba grup i klas integracyjnych (oraz liczba osób do nich uczęszczających)	
liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym	
liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	
liczba dzieci dowożonych do szkół	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 4.7.	realizatorzy/partnerzy

Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (oraz liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 4.8.	realizatorzy/partnerzy
Rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy
wskaźniki monitoringowe	
liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego (oraz liczba osób z nich korzystających)	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 4.9.	realizatorzy/partnerzy
Upowszechnianie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, wolontariusze
wskaźniki monitoringowe	
liczba wolontariuszy	
czas realizacji: 2023-2025	
Cel operacyjny 5. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych	
Zadanie 5.1.	realizatorzy/partnerzy
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	GOPS, PCPR
wskaźniki monitoringowe	
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	
wysokość środków na pokrycie kosztów pobytu dzieci z gminy w pieczy zastępczej	
czas realizacji: 2023-2025	
zadanie 5.2.	realizatorzy/partnerzy
Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
wskaźniki monitoringowe	
liczba opracowanych planów pracy	
liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych	
czas realizacji: 2023-2025	

zadanie 5.3.	realizatorzy/partnerzy
Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
wskaźniki monitoringowe	
liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	
czas realizacji: 2023-2025	

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2023-2025 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem, oraz pochodzące z nich dzieci,
- rodzice samotnie wychowujący dzieci,
- osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie i sprawcy przemocy w rodzinie,
- dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją i niedostosowaniem społecznym,
- dzieci do lat 3.,
- dzieci i młodzież z niepełnosprawnością,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej,
- rodzice zastępczy,
- kadra podmiotów, w tym instytucji i podmiotów ekonomii społecznej, zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom, dzieciom i młodzieży.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że realizacja zadań wyznaczonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2023-2025 przyczyni się do rozwoju lokalnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez m.in.:

- zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- podniesienie jakości wsparcia udzielanego rodzicom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodzicom samotnych i wychowującym dzieci z niepełnosprawnością,
- zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz do opieki przedszkolnej,
- podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz zwiększenie liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających,
- aktywizację zawodową i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej,
- poprawę warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego,
- ułatwienie dostępu do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym,
- podniesienie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowia, uzależnień, przemocy w rodzinie i zdrowego trybu życia,
- zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej,
- skuteczniejsze wsparcie osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób pracujących z rodziną i dzieckiem oraz zajmujących się udzielaniem im wsparcia.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2023-2025 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2023 r. przewidziano w budżecie m.in. następujące środki finansowe:

- Rozdział 85504 – Wspieranie rodziny: 64.300 zł,
- Rozdział 85508 – Rodziny zastępcze: 30.000 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2024-2025 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2023-2025 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią po zakończeniu

realizacji Programu przeprowadzenie jego ewaluacji, czyli ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia zadań – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Gminy informację z realizacji Programu, zawartą w rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Informacja zostanie sporządzona na podstawie danych uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2019-2021	19
Tabela 2. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2019-2021.....	21
Tabela 3. Rodziny objęte w gminie pomocą asystenta rodziny w latach 2019-2021.....	23
Tabela 4. Powody przyznania wsparcia ze strony asystenta rodziny w latach 2019-2021.....	23
Tabela 5. Dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2019-2021.....	24
Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2019-2021.	24
Tabela 7. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2019-2021.....	24
Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2019-2021.....	25
Tabela 9. Świadczenia „Dobry Start” przyznane w gminie w latach 2019-2020..	26
Tabela 10. Karty Dużej Rodziny przyznane w gminie w latach 2019-2021.....	26
Tabela 11. Rodziny w gminie objęte procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.....	27
Tabela 12. Analiza SWOT.....	28
Tabela 13. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie.....	30

Wykresy:

Wykres 1. Warunki życia w gminie.....	7
Wykresy 2-3. Problemy najczęściej dotykające rodziny zamieszkujące w gminie.	8
Wykresy 4-5. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie.....	9
Wykresy 6-7. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	10
Wykresy 8-9. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	11
Wykresy 10-11. Negatywne zjawiska społeczne, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie.....	12

Wykresy 12-13. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	13
Wykresy 14-15. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy.....	14
Wykresy 16-17. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie.....	15
Wykres 18. Osoby w gminie, którym w latach 2019-2021 udzielono pomocy i wsparcia.....	17
Wykres 19. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie.....	17
Wykres 20. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie pieniężne.....	18
Wykres 21. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie niepieniężne.....	18
Wykres 22. Rodziny w gminie, z którymi w latach 2019-2021 przeprowadzono wywiad środowiskowy.....	18
Wykres 23. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021 (liczba osób w rodzinach).....	20